

Huvudman

Halmstads kommun
kommunstyrelsen@halmstad.se

Beslut

Datum 2025-04-10

Dnr SI 2024:8430

Sida 1 (16)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vallåsskolan F-6 i Halmstads kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Halmstads kommun att senast den **12 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande lärarledd undervisning, extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Halmstads kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Halmstads kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn ska under perioden 14 april 2025 till den 5 september 2025 dokumentera vilka elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar, vilka deras behov av extra anpassningar är samt vilka anpassningar de har fått. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 5 § skollagen).
2. För varje sådan anmälan om utredning av behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 14 april 2025 till den 5 september 2025 samt vilket datum som utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

3. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår det faktiska behov av särskilt stöd som en utredning visar att en elev har och de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
4. Se till att elever ges det särskilda stöd som är beslutat i elevernas åtgärdsprogram. Detta innebär att elever, som enligt åtgärdsprogrammet ska ges enskild stöttning av en lärare, resursperson eller speciallärare, ges detta stöd (3 kap. 9 – 10 §§ skollagen).

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

1. Se till att all undervisning bedrivs under ledning av lärare. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med uppgifter om vilka lärare som ansvarar för och bedriver undervisning i samhällsorienterande ämnen respektive naturorienterande ämnen för de elever som får all eller merparten av sin undervisning i dessa ämnen i skolans så kallade flexgrupp (1 kap. 3 § och 2 kap. 15 § skollagen).

Åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att alla lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt hur många anmälningar som kommit in under perioden den 14 april – 5 september 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).
2. Se till att vid minst ett tillfälle under vårterminen respektive ett tillfälle under höstterminen 2025 informera all skolpersonal om regleringen kring personalens skyldighet att agera då en elev utsätts för kränkande behandling samt skyldighet att anmäla till rektorn om personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § skollagen, 1 kap. 5 § andra stycket skollagen, 5 kap. 6 § skollagen, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen, förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr 22), 2.1 Normer och värden).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser arbetet för att skapa trygghet och studiero samt ordningsregler.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:8430) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys 2024/2025 inlett en tillsyn av Vallässkolan F-6 i Halmstads kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vallässkolan F-6 följer gällande bestämmelser om lärarledd undervisning, extra anpassningar och särskilt stöd samt skolans åtgärdande och förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero samt motverka kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 5 februari 2025 och 6 februari 2025. Den 14 februari 2025 genomfördes en kompletterande intervju med rektorn. Huvudmannen har inkommit med kompletterande information den 6 och 7 mars 2025. Den 20 mars 2025 genomfördes en kompletterande intervju med lärare kring undervisningen i skolans flexgrupp. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat huvudmannens plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att

nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare som undervisar i såväl årskurserna F-3 som 4–6 säger att de arbetar mycket med extra anpassningar i undervisningen, men att de inte hinner ge alla elever de extra anpassningar som de är i behov av. Lärare uppger att det i flera årskurser finns många elever som skulle behöva extra anpassningar i form av en-till-en-undervisning eller att en vuxen är med dem hela tiden för att hjälpa dem att fokusera på skolarbetet. På grund av tidsbrist och att de oftast är ensamma i klassrummet säger lärarna att de inte hinner ge alla elever som är i behov av det den här typen av extra anpassningar. Lärare säger att de elevgrupper som inte alltid får den stöttning de är i behov av är dels de elevgrupper som är välfungerande socialt men svaga kunskapsmässigt, dels nyanlända och andraspråkselever. Lärare säger också att det i vissa klasser är särskilt svårt att ge elever tillräckliga anpassningar i ämnet matematik. Lärare som undervisar i både årskurs F-3 och 4–6 använder sig av tillgängliga hjälpmedel så som skärmar och hörselkåpor för att stödja ett bibehållet fokus för de elever som behöver det. I framför allt årskurs F-3 använder sig lärarna också mycket av bildstöd och tidshjälpmedel. Lärare i årskurs 4–6 säger emellertid att det skulle underlätta om de kunde köpa in ett visst material för att göra anpassningar för några elever, men att det saknas pengar för detta. Lärare som undervisar i årskurs F-3 uppger att de i flera klasser i nuläget måste ägna mycket tid åt de elever som har problem med att hantera den sociala klassrumssituationen och att detta, också för att de är ensamma i sina klassrum, sker på bekostnad av det stöd de kan ge övriga elever.

Elevhälsans personal uppger att det förekommer att elever inte får de extra anpassningar som de behöver bland annat på grund av hög sjukfrånvaro bland personalen. Vidare säger elevhälsans personal att fler elever i framför allt en årskurs skulle behöva extra anpassningar i form av enskild läsning, men att personalen i nuläget inte hinner med att ge detta. Rektorn säger att även om lärarna arbetar mycket med extra anpassningar, så räcker inte dessa anpassningar till för att ge alla elever det stöd de behöver för att nå

kriterierna för bedömning av kunskaper respektive betygskriterierna i alla ämnen.

Särskilt stöd

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Av intervjuer med lärare och med elevhälsans personal framgår att lärarna anmäler elevers behov av särskilt stöd till rektorn. Lärare som undervisar i årskurs F-3 säger att de vid elevhälsomötena anmäler elever för utredning om behov av särskilt stöd om de bedömer att de extra anpassningar som de har möjlighet att ge inom ramen för den ordinarie undervisningen inte är tillräckliga för att specifika elever ska nå målen. Elevhälsans personal och rektorn säger att rektorn därefter får information om de anmälningar som lärarna gör på elevhälsamötet för årskurs F-3. De lärare som undervisar i årskurs 4-6 säger att de anmäler elever för utredning om särskilt stöd vid klasskonferenserna, där biträdande rektor sitter med, vilket rektorn och elevhälsans personal bekräftar. Bland annat säger lärare att det förekommer att elever i årskurs 4 arbetar med läroböcker avsedda för årskurs 2 i engelska och att de har anmält dessa elever för utredning om särskilt stöd.

Personal i elevhälsan uppger i intervju att rektorn startar utredningar för särskilt stöd efter anmälningar som görs vid klasskonferenserna i årskurs 4-6. Beslut om att starta en utredning om särskilt stöd efter anmälan från lärarna tas direkt vid klasskonferenserna, där biträdande rektor sitter med. Däremot uppger elevhälsan att det inte är tydligt vem som fattar beslut om utredning för särskilt stöd för elever i årskurs F-3. Bland annat säger personal i elevhälsan att de kontaktat rektorn för att få besked om ifall utredningar om särskilt stöd startats för specifika elever, men att de då fick till sig att elevhälsan på egen hand borde ha fattat beslut om att starta en sådan utredning. Elevhälsans personal säger dock att de inte har fått någon delegering för att fatta sådana beslut. Lärare säger att det i årskurserna F-3 finns flera elever som har stora behov men som i nuläget inte har utretts för särskilt stöd, trots att lärarna bedömer att de extra anpassningar som de kan ge inom ramen för den ordinarie undervisningen inte är tillräckliga för att möta de här elevernas behov. När Skolinspektionen visar en lista över de elever i årskurs F-3 som har utretts för särskilt stöd, säger lärare som undervisar i de årskurserna att de tycker att listan borde omfatta fler elever. Till exempel säger en lärare som undervisar i årskurs F-3 att hen har anmält en elev som är i behov av socialt stöd kring ett specifikt ämne till rektorn, men att någon utredning kring den eleven ännu inte har startats. Rektorn svarar att hen inte känner till detta specifika elevärende och att anmälan måste ha gjorts till skolans tidigare rektor. Även lärare som undervisar i årskurs 4-6 säger att skolan borde ha utrett fler elevers behov av särskilt stöd än vad listan anger, men att de vet att specialpedagogen

planerar att utreda ytterligare ett antal elever för särskilt stöd. Elevhälsans personal säger att det finns för många elever i årskurs 3 som inte kan läsa på skolan och att fler av de eleverna borde ha utretts för särskilt stöd. Rektorn uppger vid intervju att hen har tydliggjort vilka rutiner som ska gälla vid anmälan om utredning för särskilt stöd och att hen inte har fått någon annan information än att detta är tydligt för lärarna. Vid en kompletterande intervju uppger rektorn att hen efter Skolinspektionens besök har fattat beslut om en utredning om särskilt stöd i ytterligare ett fall.

Åtgärdsprogram

Både elevhälsans personal och lärare uppger vid intervjuer att de åtgärdsprogram som skolan utarbetar ibland utgår från det särskilda stöd som skolan har möjlighet att ge och inte utifrån de behov som eleverna har. Elevhälsans personal säger att det särskilda stöd som skrivs in i åtgärdsprogrammen inte alltid är tillräckligt för att eleverna ska nå målen i undervisningen. Rektorn säger att detta särskilt gäller i årskurs 4–6, där det finns flera elever som har behov utöver vad skolan klarar av att ge. Lärare och resurspersonal som arbetar i skolans flexgrupp säger vid intervju att fler av skolans elever än de som i nuläget får stöd i flexgruppen har behov av att vara där. Detta bekräftas av intervjuer med lärare på båda stadierna och med elevhälsans personal, som säger att fler elever än de som i dagsläget får stöd av speciallärare alternativt en plats i flexgrupp eller i särskild undervisningsgrupp är i behov av sådant stöd.

Av samtliga intervjuer med lärare och elevhälsans personal samt rektorn framgår vidare att inte alla elever ges särskilt stöd i enlighet med sina åtgärdsprogram. Lärare som undervisar i årskurs F–3 säger att det till exempel finns en elev som enligt åtgärdsprogram ska ha särskilt stöd tre gånger i veckan, men att eleven inte får det stödet varje vecka utan att det stöd som eleven får beror på hur många minuter som personalen hinner med. Några lärare i F–3 säger emellertid att de tycker att det sedan jullovet har skett en förbättring i fråga om i vilken utsträckning elever faktiskt får det stöd som åtgärdsprogrammen föreskriver. Lärare som undervisar elever i årskurs 4–6 i särskild undervisningsgrupp säger att verksamheten inte alltid har möjlighet att tillgodose det stöd som anges i elevernas åtgärdsprogram på grund av personalbrist. Lärare uppger vidare att när personalen påpekat detta för skolledningen har de uppmanats att lösa situationen utifrån tillgängliga resurser. Vid intervju instämmer såväl elevhälsans personal som rektorn i att organisationen ibland sätter begränsningar för det stöd som elever med åtgärdsprogram faktiskt får.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett

nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Av 3 kap 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Skolinspektionens utredning visar att lärare inte alltid har möjlighet att ge alla elever med identifierade behov av extra anpassningar det stöd som de behöver. Av intervjuer med lärare och personal från elevhälsan framkommer att skälet till att elever inte får de extra anpassningar de är i behov av är att det saknas personella och materiella resurser. Detta utgör en brist.

Särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i arbetet med särskilt stöd på skolan. Utredningen visar att det inte har startats en utredning av särskilt stöd för alla elever som lärarna har anmält. Av intervju med elevhälsans personal framgår att det förelegat oklarheter kring om det är rektorn eller elevhälsans personal som ska fatta beslut om att starta en utredning kring särskilt stöd för elever i årskurs F-3. Därutöver framgår av intervjuer med lärare vid båda stadierna samt med elevhälsans personal att lärarna har anmält fler elever för utredning om särskilt stöd än de elever som skolan i dagsläget har utrett. Rektorn säger att hen har tydliggjort rutinerna kring anmälan om särskilt stöd för all personal. Vidare anger rektorn vid en kompletterande intervju att hen har startat en utredning kring särskilt stöd i ett elevärende efter Skolinspektionens besök. Rektorns utsagor föranleder dock ingen annan bedömning eftersom utredningen visar att rektorn fortfarande saknar kännedom om andra elever som lärarna har anmält för utredning om särskilt stöd och där någon utredning därför inte har startats.

Skolinspektionens utredning visar även att inte alla elever får det särskilda stöd som de är i behov av. I intervjuer framkommer att de behov av särskilt stöd som eleverna enligt genomförda utredningar har och de särskilda stödåtgärder som behövs för att tillgodose detta behov inte alltid skrivs in i elevernas åtgärdsprogram. I stället utgår i vissa fall det särskilda stödet som anges i eleverns åtgärdsprogram från det stöd som skolan har möjlighet att ge.

Därutöver visar Skolinspektionens utredning även att särskilt stöd inte alltid ges i enlighet med beslutade åtgärdsprogram. Utredningen visar att det finns elever som inte får särskilt stöd det antal minuter som åtgärdsprogrammet anger, utan i stället får särskilt stöd utifrån vad personalen hinner med just den veckan. Vidare framkommer att verksamheten inte alltid har möjlighet att tillgodose det särskilda stöd som anges i elevernas åtgärdsprogram på grund av personalbrist.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att Vallåsskolans arbete lever upp till författningarnas krav när det gäller att lärarna, när de bedömer att de extra anpassningarna inte räcker till för att en elev ska nå målen, anmäler detta till rektorn.

Lärlarledd undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

En resursperson säger i intervju att en grupp elever får all sin undervisning i samhällsorienterande (SO) och naturorienterande (NO) ämnen och

engelska i skolans flexgrupp. En av de lärare som undervisar i särskild undervisningsgrupp beskriver sin roll i flexgruppen som handledande. Resurspersonen säger vidare att undervisningen i flexgrupp sker i tät kommunikation med de ämnesansvariga lärarna, men att det är resurspersonen som har ansvar för undervisningen i flexgruppen.

Vid en kompletterande intervju säger rektorn, som är nytillträdd, att hen inte vet om det finns elever som får all undervisning i vissa ämnen i flexgruppen. Däremot bekräftar rektorn att det är resurspersonen som ansvarar för all undervisning i SO, NO och engelska i flexgruppen i tät kommunikation med ämneslärarna. Kommunikationen rör både planering, material och bedömning.

Enligt huvudmannens skriftliga svar på kompletterande frågor om undervisningen i flexgrupp finns det i årskurs 4 tre elever som får all sin undervisning i SO i flexgrupp och sex elever som får all sin undervisning i NO i flexgrupp. Huvudmannen uppger att ingen elev får all sin undervisning i engelska i flexgrupp. Vidare beskriver huvudmannen att ämnesläraren i SO respektive NO planerar och följer upp undervisningen för de elever som får all sin undervisning i dessa ämnen i flexgrupp och att det är resurspersonen i flexgruppen som genomför undervisningen. Ämneslärarna ansvarar för bedömningen av eleverna utifrån ett underlag som samlas in med stöd av resurspersonen.

Vid en kompletterande intervju med ämnesansvariga lärare och lärare som har delar av sin undervisningstid i flexgrupp bekräftar de ämnesansvariga lärarna att det finns elever i årskurs 4 som får all eller merparten av sin undervisning i NO respektive SO i flexgrupp. Lärarna säger att det är svårt att ange exakt hur stor del av undervisningen som dessa elever får i flexgrupp och att det kan variera något från vecka till vecka. Lärarna säger att de i möjligaste mån försöker få eleverna som går i flexgrupp att vara med under genomgångarna i helklass, men att några av de eleverna har stora sociala utmaningar och hellre vill få all sin undervisning i flexgrupp. Därför förekommer det att det är personalen i flexgruppen som får avsluta genomgångarna med eleverna. Ämneslärarna följer eleverna till flexgruppen vid lektionsstart. Eleverna kommer tillbaka till klassrummet innan lektionen avslutas och lärarna håller då en kortare avstämning med dem. Ämneslärarna säger att de försöker besöka eleverna i flexgruppen på sin planeringstid eller liknande men att de inte har någon schemalagd tid i flexgruppen. Vidare säger lärarna att de tar fram anpassat material för eleverna i flexgruppen utifrån den undervisning som sker i klassrummet. Den lärare som har delar av sin undervisningstid i flexgrupp beskriver sin roll som handledande, vilket innebär att hen tillsammans med resurspersonen arbetar med att ytterligare anpassa och tillgängliggöra det material som ämnesansvariga lärare tillhandahåller. Läraren säger att det framför allt är resurspersonen som ansvarar för undervisningen i

flexgruppen, men att även hen deltar i kommunikationen med ämneslärarna kring bland annat bedömningen av eleverna. Ämneslärarna bekräftar detta och säger att de även för en tät dialog genom både fysiska och digitala träffar med resurspersonen kring de elever som får sin undervisning i flexgrupp.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10:165, s. 633).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att all undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever på skolan som får all eller merparten av sin undervisning i naturorienterade och samhällsorienterade ämnen i skolans flexgrupp, där undervisningen bedrivs av resursperson. Visserligen framkommer det i en kompletterande intervju med de ämnesansvariga lärarna att de har tät kontakt med resurspersonen och förbereder det material som de aktuella eleverna arbetar med. Detta föranleder dock inte någon annan bedömning, eftersom utredningen visar att resurspersonen bedriver undervisningen på egen hand och att lärarna är schemalagda med andra elever under samma lektionspass. Mot bakgrund av att det är resurspersonen som bedriver undervisningen för eleverna gör Skolinspektionen bedömningen att det är resurspersonen som ansvarar för undervisningen och att undervisningen för dessa elever därmed inte bedrivs under ledning av lärare.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Agera och anmäla vid kränkande behandling

Lärare och elevhälsans personal säger i intervjuer att den ordinarie personalen agerar när de får kännedom om kränkande behandling men att vikarier och tillfällig personal inte alltid agerar. Under perioden november 2023 till november 2024 gjordes 243 kränkingsanmälningar, men lärare i årskurs F-3 och elevhälsans personal säger att antalet anmälningar antagligen skulle ha varit fler om personalen anmälde alla incidenter som sker på skolan. Elevhälsans personal och lärare från båda stadierna säger att de i nuläget inte hinner med att anmäla alla kränkningar som kommer till deras kännedom eller som de bevittnar. Lärare säger vidare att det är svårt att hinna med att utreda också de kränkningar som faktiskt anmäls och att det här innebär att lärare i vissa situationer avstår från att anmäla kränkningar eftersom de vet att de skulle behöva ägna undervisningstid till att utreda dem. Lärare i årskurs F-3 säger att skolan tidigare hade en resursperson som hade ansvar för att anmäla och utreda alla kränkningar, vilket innebär att fler kränkningar både anmäldes och utreddes. Rektorn säger att hen har tydliggjort rutinerna både kring hur skolans personal ska agera och kring anmälan av kränkande behandling.

Rättslig reglering

Agera och anmäla vid kränkande behandling

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande

behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av förordning (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.1 Normer och värden, framgår att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Vidare framgår att lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att agera och anmäla vid kränkande behandling. Skolinspektionens utredning visar att personal på skolan inte alltid agerar och anmäler till rektorn då en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling. Lärare och elevhälsans personal säger dels att personal inte hinner anmäla alla kränkningar som sker, dels att viss personal avstår från att agera vid incidenter mellan elever. Vad gäller skyldigheten att starta utredningar om kränkande behandling framgår att även om utredningar görs så mynnar de inte alltid ut i åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Att rektorn säger att rutinerna kring det åtgärdande trygghetsarbetet, inklusive kring anmälningar och utredningar av kränkande behandling, har tydliggjorts, föranleder ingen annan bedömning eftersom intervjuer med lärare och elevhälsans personal visar att de inte alltid följs.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Halmstads kommun verksamhet vid Vallåsskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lärarledd undervisning, extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Halmstads kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Förebyggande arbete för studiero samt ordningsregler

Elevhälsans representanter säger i intervju att skolans utvecklingsarbete kring normer fungerar som ett stöd för lärarna i årskurs F-3 kring bland annat hur de kan diskutera studiero tillsammans med eleverna. Lärarna i årskurs F-3 säger att de återkommande pratar om studiero med eleverna. Samtidigt säger de att de får ägna mycket tid åt elever som stör studieron i klassrummet. I Skolinspektionens enkät från vårterminen 2024 är indexvärdet för elevsvaren på frågor om studiero lågt i förhållande till snittet i riket. Lärarna uppger att de inte vet vad elevernas svar kan bero på, men att skolans nuvarande utvecklingsarbetet kring studiero delvis utgår från dessa resultat. Lärare i årskurs 4–6 säger att de upplever att studieron har blivit bättre i flera klasser, men att det inte alltid är studiero i alla grupper även om lärarna försöker föra en dialog med eleverna om studiero. Lärare som undervisar i årskurs 4–6 beskriver ett gemensamt arbete kring studiero som bland annat fungerar som ett stöd kring hur de kan prata med eleverna om studiero, exempelvis om att studiero kan innebära olika saker i olika sammanhang. Skolan har ännu inte hunnit följa upp om utvecklingsarbetet har haft någon effekt på elevernas upplevelse av studieron. I intervjuer beskriver elever från flera klasser i årskurs F-3 att de har studiero på lektionerna, samtidigt som några elever inte tycker att det är studiero och att de får använda hörselkåpor för att koncentrera sig. Elever som går i årskurs 4–6 säger att de ofta kan arbeta och koncentrera sig, men att det i vissa klasser kan vara stökigt på lektionerna.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal samt rektorn framgår att det på skolan finns ordningsregler som rektorn beslutat om och som tas fram i samarbete med eleverna. Elever och lärare från båda stadierna säger att de diskuterar ordningsreglerna i klasserna. Elever i årskurs 4–6 säger att de får vara med och bestämma ordningsreglerna och lärarna på båda stadierna säger att de diskuterar och begripliggör ordningsreglerna på ett sätt som passar deras respektive elevgrupp. Rektorn och övrig personal berättar att ordningsreglerna följs upp varje år och justeras utifrån vilka behov som finns i verksamheten just då.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Lärare i årskurs 4–6 säger att de har ett förebyggande arbete kring trygghet som bland annat omfattar ledarskap i klassrummet. Rektorn säger att också de samtal som lärarna i årskurs 4–6 för med eleverna på mentorstiden är en del av det förebyggande trygghetsarbetet. Lärare i årskurs F-3 säger att de har ett kollegialt arbete utifrån ett material kring normer för att ta fram gemensamma definitioner av konfliktsituationer och verktyg för hur de kan

hanteras. De gör också olika typer av värdegrundsaktiviteter tillsammans med eleverna. Elevhälsans personal säger att skolan kartlägger elevernas upplevelse av tryggheten genom årliga enkäter som besvaras av elever i årskurs 3 och 5 varje år samt genom sammanställningar av den information som framkommer vid utvecklingssamtal och skolsköterskans hälsosamtal. I Skolinspektionens enkät från vårterminen 2024 är indexvärdet för elevsvaren på frågor om trygghet mycket lågt i förhållande till snittet i riket. Rektorn säger att skolan tror att elevernas svar har att göra med vad som inträffar under bland annat raster. Lärarna uppger att de inte vet vad de låga svaren kan bero på, men att skolans nuvarande utvecklingsarbete kring trygghet och studiero utgår ifrån skolans analys av kränkingsanmälningarna och utifrån hur eleverna svarat på skolans trygghetsenkäter.

Lärare i årskurs F-3 säger att det finns elevgrupper som behöver mer stöd kring tryggheten än vad skolan kan erbjuda. Lärare i årskurs 4–6 uppger att även om personalen har ett rastschema så lyckas de inte täcka upp alla platser där elever vistas och att det inte finns tillräckligt med rastaktiviteter. Lärare i årskurs F-3 uppger också att skolans förebyggande trygghetsarbete inte lyckas hantera de återkommande trygghetsproblem som finns runt vissa elever på skolan och att antalet incidenter mellan elever ökar när det inte finns vuxna som eleverna känner ute på rasterna. Elevhälsans representanter säger att det på grund av bland annat sjukfrånvaro ständigt uppstår situationer då elevgrupper har rast utan att någon vuxen finns i närheten. Rektorn säger att skolan har ett schema för vuxennärvaro på samtliga raster och vid förflyttningar mellan exempelvis klassrum och matsal och att skolan vid sjukfrånvaro även ser till att bemanna rastschemat med vikarier. Rektorn säger att det förebyggande arbetet kring trygghet och studiero som skolan bedriver är träffsäkert i förhållande till situationen på skolan.

Elever i årskurs F-3 säger att de känner sig trygga på skolan men att det ofta är bråkigt och stökigt och att de inte alltid vågar berätta för en vuxen när det händer något. Elever som går i årskurs 4–6 säger att det förekommer bråk i korridorerna och på skolgården. På frågan om vad de vuxna på skolan gör för att det ska vara tryggt, kan inte eleverna i årskurs 4–6 ge något svar. I samtliga intervjuer med lärare och elevhälsans personal framkommer att personalen uppfattar att det har skett en normalisering av kränkande språkbruk på skolan.

Rättslig reglering

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Av 5 kap. 3 § framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Ordningsregler

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsreglerna.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Halmstads kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och studiero. Skolinspektionen understryker dock, mot bakgrund av att elever och personal ger exempel på situationer som kan upplevas som otrygga och även på bristande studiero, att detta arbete fortsätter och intensifieras. Gällande arbetet med ordningsregler visar Skolinspektionens utredning inget annat än att arbetet på Vallässkolan F-6 lever upp till författningarnas krav. Ärendet avslutas i denna del.

X Christina Aro Östgren

Christina Aro Östgren
Beslutsfattare
Signerat av: Christina Aro Östgren

X Ulrika Kolben Waaranperä

Ulrika Kolben Waaranperä
Föredragande
Signerat av: Ulrika Kolben Waaranperä

I ärendets slutliga handläggning har även utredare David Carvajal Winberg och regionjurist Maria Nyman medverkat.